

THE NEW YORK TIMES BESTSELLERS

LIZA GÄRDNERE

JAN 21 20?? 08PM

IKVIENAM REIZ

JĀMIRST.

TIKAI DROSMI

nokeriet
māni

**LIZA
GÄRDNERE**

**nokeriet
mani**

**LISA
GARDNER**

catch me

**LIZA
GÄRDNERE**

nokeriet
,
mani

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111(73)-31
G 585

Copyright © 2012 by Lisa Gardner, Inc
All rights reserved.

Lizas Gārdneres romāna "Noķeriet mani"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Gunita Mežule
Vāka dizains Artūrs Zariņš
Vāka foto © Pexels/pixabay.com

ISBN 978-9984-35-968-7

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2020

Prologs

Mazā meitene pamodās tieši tā, kā viņai bija mācīts: ātri un klusi. Viņa vienreiz ieelpoja, apslāpēti noelšoties klusajā naktī, un tad viņas acis pievērsās mātes iekritušajai sejai.

– Kuš, – māte nočukstēja, pielikdama pirkstu pie lūpām.
– Viņi nāk. Ir laiks, bērns. Kusties.

Meitene nometa segas un pieslējās sēdus. Ziemas nakts bija auksta: viņa varēja saskatīt savu elpu, kas veidoja garaiņus mirdzošajā mēnessgaismā. Tomēr mazā meitene bija sagatavojusies. Viņas ar vecāko māsu allaž gulēja, pilnīgi saģērbušās – sporta kreklā, džemperī un mētelī – neatkarīgi no gadalaika. Nekad nevarēja zināt, kad Viņi atnāks, izdzenot savu medijumu no siltās ligzdas bīstamajā ārpusaulē. Nesagatavoti bērni ātri vien padotos, nonākuši aukstuma, ūdens trūkuma un bailu varā.

Tikai ne mazā meitene un viņas māsa. Viņas plānoja šādas situācijas. Viņu māte bija mācījusi abām izdzīvošanas mākslu jau kopš brīža, kad abas sāka staigāt.

Nu mazā meitene paķēra savu mugursomu no gultas kājgaļā. Viņa uzmeta platās lences pāri pleciem, vienlaikus ie-bāzdamā savas mazās pēdiņas vaļīgi sasietajās sporta kur-

pēs. Tad viņa sekoja mātei tumšajā otrā stāva kāpņu laukumiņā. Māte apstājās kāpņu augšgalā, uzlikusi pirkstu uz lūpām, un palūkojās lejā tumsā.

Mazā meitene apstājās soli aiz mātes. Viņa paraudzījās uz gaiteni galu, kur parasti gulēja viņas māsa. Mazā irētā mājele neļāva vecākajai mātai tikt pašai pie savas istabas vai kaut vai savas gultas. Tāpēc māsa gulēja uz grīdas, izmantodama mēteli par matraci un mugursomu par spilvenu. Tā, kā klājas kārtīgam kareivim, mēdza teikt viņu māte.

Taču vieta pie tālākās sienas bija tukša – tur nebija ne māsas, ne mēteļa, ne apbružātās sarkanās mugursomas. Nu jau pilnībā pamodusies, mazā meitene sajuta baiļu iekņudināšanos un apspieda vēlēšanos pasaukt vecāko māsu vārdā.

Mammas norādījumi šajā jautājumā bija nepārprotami: viņām nevajadzēja raizēties citai par citu, gaidīt citai citu. Gluži otrādi, vajadzēja tikt ārā no mājas mežā. Nekavējoties. Tiklīdz viņām izdosies droši tikt ārā no mājas un izbēgt, viņas satiksies iepriekš noteiktos punktos. Taču vispirms vajadzēja tikt projām no mājas un neļaut sevi notvert.

Un ja tā nenotiktu...

Kā jau māte daudzkārt bija teikusi, smalkajiem vaibstiem sakrītoties un sejai izskatoties pārāk vecai viņas gadiem: "Tikai drosmi. Ikvienam reiz jāmirst."

Mazās meitenes māte nokāpa uz pirmā pakāpiena, stāvēdama labajā pusē, kur bija mazāka iespēja, ka dēļi iečikstēsies. Viņas pārāk lielais vilnas mētelis plīvoja ap kājām, mātei kustoties, gluži kā melns kaķis, kas glaužas ap potītēm.

Mazā meitene sekoja mātei pa pēdām, novietodama kājas tikpat uzmanīgi un sasprindzinādama dzirdi, lai ieklausītos skaņās, kas nāca no apakšā valdošās tumsas. Viņu mazais divstāvu īres namiņš agrāk bija kalpojis par

laukstrādnieku māju. Tas atradās tālu no pilsētas, uz putekļaina zemesgabala pašā meža malā, kur varēja nokļūt, braucot pa grants ceļu. Viņām nebija nekādu radniecības saišu ar apkārtējiem, nekādas saistības ar kaimiņiem.

Visu, kas meitenei piederēja, viņa nēsāja sev līdzī. Sākot ar drēbēm, ūdens pudeli un žāvētiem augļiem un riekstiem un beidzot ar nodriskātu Nensijas Drū romānu, kuru viņa bija nopirkusi par desmit centiem garāžas izpārdošanā, kvarca akmentiņu, ko bija atradusi pirms diviem gadiem uz kāda cita ceļa citā pilsētā, kurā arī māte bija viņu pamodinājusi nakts vidū, un kuru viņa vairs nekad netika redzējusi.

Varbūt citiem bērniem bija rotaļlietas. Mājdzīvnieki. Televizori. Datori. Skola. Draugi.

Mazajai meitenei bija mugursoma, vecākā māte, māte un šis.

Māte jau bija nonākusi pirmajā stāvā. Viņa pacēla roku augšup, un, neteikdama ne vārda, mazā meitene apstājās. Viņa neko nedzirdēja, tikai skatījās uz sudrabainajām putekļu pūciņām, kas bija savērpušās ap mātes zābakiem.

Nu mazā meitene sadzirdēja troksni. Klabēšanu, kam sekoja divi būkšķi. Vecais apkures katls, kas beidzot bija sajutis aukstumu un atdzīvojies. Vēl pēc mirkļa tālīnā pukšķēšana izbeidzās, un atgriezās pusnakts pieklusums. Mazā meitene skatījās. Mazā meitene klausījās. Tad, nespēdama atšifrēt nevienu briesmu pazīmi, viņa nopietni palūkojās mātes bālajā sejā.

Mazā meitene zināja, ka dažreiz viņas nebēga nakts vidū nejauko ļaundaru dēļ, vārdos nenosaukto draudu dēļ, kas uzglūnēja kaut kur tumsā.

Dažreiz viņas bēga tāpēc, ka mācišanās neļāva atlicināt laiku strādāšanai, un tas nozīmēja, ka neatlika naudas, lai

samaksātu par īri vai apkuri, vai pārtiku. "Viņiem" bija daudz stratēģiju, un mazās meitenes ģimenes turēšana badā, aukstumā un pārgurumā bija visiedarbigākā no tām visām.

Šajā savas dzīves posmā mazā meitene prata pārvietoties tik nedzirdami kā ēna un redzēt tumsā tikpat labi kā kaķis. Taču varēja gadīties, ka viņas vēders iekurkstas vai ķermenis nodrebinaš. Varbūt beigās pārlicais izsalkums, aukstums un pārgurums būs pietiekams, lai nodotu visu ģimeni.

Izskatījās, ka māte ir nojautusi viņas domas. Viņa pa pupei pagriezās, satverdama mazās meitenes plaukstu.

– Tikai drosmi, – māte nočukstēja. – Bērns...

Mātes balss aizlūza. Retais un negaidītais jūtu uzplūds sabiedēja mazo meiteni daudz vairāk par tumsu, aukstumu un pārlicu kluso māju. Nu viņa sažņaudza mātes plaukstu tikpat cieši kā māte viņējo, saprazdama, ka šis nav treniņš. Viņas nevingrinājās. Viņas neplānoja.

Kaut kas bija noticis.

Viņi bija tās atraduši. Šī bija nopietnība.

Māte kustējās. Pavilka mazo meiteni uz nelielās virtuves pusi, kur logi ļāva mēnessgaismai krist uz grīdas un mest pirksta platuma ēnu rindas kaktos.

Meitenei vairs negribējās iet. Viņai gribējās iecirst papēžus grīdā. Apturēt šo neprātu. Uzsteigties augšstāvā un paslēpties zem segu kaudzes savā gultā. Vai mesties ārā pa durvīm. Bēgt no mājām, no spriedzes, no mātes skarbām krunkām izvagotās sejas. Viņa varēja aizskriet līdz vecajai, baltajai mājai meža otrā pusē. Tur dzīvoja zēns. Viņa dažkārt to vēroja, izspiegoja, patvērusies lielajā ozolā. Divreiz viņa pieķēra zēnu skatāmies pretī ar domīgu sejas izteiksmi. Tomēr viņa ne reizes nepateica ne vārda. Labas meitenes nesarunājas ar zēniem. Karavīri nebrāļojas ar ienaidniekiem.

Māsa. Viņai bija vajadzīga vecākā māsa. Kur bija Mās-Māsa?

– Ikvienam reiz jāmirst, – māte nomurmināja. Viņa izgāja virtuves vidū un strauji apstājās. Izskatījās, ka māte pēta mēnessgaismu, varbūt ieklausās, vai nesadzirdēs vēl kaut ko biedējošu.

Mazā meitene pirmoreiz ierunājās. – Mammu...

– Kuš, bērns! Viņi var atrasties tieši aiz virtuves. Vai tu esi par to padomājusi? Tepat vien. Aiz tā loga. Piespieduši muguru pie sienas, ieklausās ikvienā mūsu solī. Ar tiksmi domā par to, ko viņi ar mums izdarīs.

– Mammu...

– Mums vajadzētu to aizdedzināt. Aizdedzināt sienu. Klausīties, kā viņi dusmās kauc, noskatīties, kā viņi lēkā no sāpēm.

Meitenes māte strauji pagriezās pret loga pusi. Mēnessgaisma apspīdēja viņas seju, atklādama acis, kas atgādināja milzīgus, tumšus avotus. Tad māte pasmaidīja.

Meitene atlēca atpakaļ, atlaizdama mātes plaukstu, taču jau bija par vēlu. Māte vēl aizvien bija sažņaugusi mazās meitenes rokas locītavu. Viņa negrasījās laist to vaļā. Viņa grasījās kaut ko izdarīt. Kaut ko briesmīgu. Kaut ko šausmīgu.

Kaut ko, kam vajadzēja cīnīties ar Viņiem, bet kas, kā meitene jau zināja no pieredzes, nodarīs kaut ko viņai vai viņas lielajai mātai.

Mazā meitene iečinkstējās. – Mammu, – viņa mēģināja vēlreiz, lūkodamās tajās tumšajās acīs, cenzdamās atrast kādu drusku atpazīstamības.

– Sērkokociņi! – māte tagad iekliedzās. Balss vairs nebija pieklusināta, bet gan skaļa, teju liksma. Tikpat labi viņas būtu varējušas atrasties dzimšanas dienas svinībās, iededzinot

sveces tortē. Cik lielisks brīdis! Cik brīnišķīgs piedzīvojums!

Mazā meitene atkal iečinkstējās. Viņa paraustīja roku, cenzdamās atbrīvoties no mātes tvēriena, cīnīdamās jau spēcīgāk. Taču tam nebija jēgas. Tādos brīžos kā šis mātes plaukstas kļuva par ķetnām, viss viņas ķermenis izstaroja vīrišķīgu, brutālu spēku, ko nebija iespējams uzveikt. Viņa tik un tā gūtu virsroku.

Māte atrāva vaļā pirmo virtuves atvilktni. Viņas kreisā plauksta vēl aizvien bija sažņaugusi mazās meitenes rokas locītavu, kamēr labā rakņājās pa atvilktnes saturu. Spoži balts plastmasas ēdamrīku lietus nolija uz nobružātās linoleja grīdas. Kečupa paciņas, sinepju iesaiņojumi, maisiņi ar bezmaksas zupas grauzdiņiem, kurus mazā meitene dažkārt slepšus ēda gultā, jo māte uzskatīja, ka izsalkums padarīs viņas stiprākas, lai gan lielākoties tas lika mazās meitenes vēderam sāpēt, tāpēc viņa iemeta mutē grauzdiņus un pasūca kečupu, lai tad piepildītu jakas kabatas ar sinepēm vecākajai māšai, kura arī bija izsalkusi, taču nespēja pārvietoties pa māju ne tuvu tik klusi.

Sojas mērce. Irbuliši. Papīra salvetes. Mitrās salvetes. Māte izrakņāja atvilktni pēc atvilktnes, vilkdama mazo meiteni sev līdzī.

– Mammu. Lūdzu, mammīt.

– Aha!

– Mammu!

– Tas jums, maitasgabaliem, parādīs! – Māte pacēla augšup sērkokciņus. Spīdīgi sudrabains vāks, svaigi melna sēra josla piešķilšanai.

– Mammu! – meitene mēģināja vēlreiz, nu jau izmisīgi.

– Ārdurvis. Mēs varam iziet cauri ārdurvīm. Mežā. Mēs esam ātras, mēs to varēsīm.

– Nē! – māte paziņoja paštaisnuma pilnā tonī. – Viņi to gaidīs. Skaidrs, ka viņiem ir trīs, seši, divpadsmit vīri, kuri jau gaida. Tās ir beigas. Mēs aizdedzināsim aizkarus. Tiklīdz siena būs pilnīgi aizdegusies, viņi aizbēgs. Sasodītie glēvuļi.

– Kristīne! – mazā meitene skaļi iesaucās, mainīdama taktiku. Viņa iepleta kājas un izslējās tik gara, cik vien to ļāva viņas sešgadīga bērna augums. – Kristīne! Izbeidz! Šis nav īstais laiks, lai rotaļātos ar sērkociņiem!

Kādu mirkli mazajai meitenei likās, ka tas varētu iedarboties. Māte samirkšķināja acis, viņas seja zaudēja kādu daļu no pārmērīgās aizrautības. Viņa nolūkojās uz meitu, ļengani nolaizdama labo roku gar sāniem. – Apkure izslēdzās, – mazā meitene drosmīgi paziņoja. – Taču es to salaboju. Tagad ej gulēt. Viss ir kārtībā. Ej gulēt.

Māte blenza uz viņu. Likās apjukusi, kas bija labāk par neprātu. Mazā meitene aizturēja elpu, izslējusi zodu, izriesusi plecus.

Meitene neko nezināja par Viņiem. Taču viņas abas ar vecāko māsu visu savu mūžu gatavojās, plānoja un izstrādāja visdažādākās stratēģijas, lai izdzīvotu cīņā ar māti. Dažreiz nācās viņai piespēlēt. Bet citkārt vajadzēja pārņemt kontroli. Pirms māte bija aizgājusi par tālu. Kamēr vēl viņas patiešām nebēga uz dzīvību un nāvi, kad māte bija izdarījusi neiedomājamo, lai uzveikto sava prāta neredzamos briesmoņus.

Pirms vairākiem gadiem mazā meitene bija mocījusies ar nakts murgiem. Viņa dzirdēja zidaiņa raudas, un šī skaņa viņu vajāja. Viņas māte, kura tolaik bija mierīgāka, maigāka, apaļīgāka, ienāca meitas istabā, lai viņu mierinātu. Viņa atglauda mazās meitenes matu un dziedāja skumjā un skaidrā balsī par zaļu zāli un saulainām debesīm, un tālām vie-

tām, kur mazas meitenes naktis guļ lielās, mīkstās gultās siltumā, ar pilnu vēderu.

Mazā meitene bija milējusi savu māti šādos brīžos. Dažreiz viņa ilgojās pēc nakts murgiem, lai tikai dzirdētu māti dziedam un sajustu mātes pirkstu maigo pieskārienu vaigam.

Taču nu vairs mazajai meitenei un viņas vecākajai mātai nerādījās nakts murgi. Viņas tajos dzīvoja.

Zēns tajā mežā. Varbūt, ja viņa izrausies no mātes tvēriena un skries pietiekoši ātri...

Mazā meitene saņēmās. Viņa īsti neticēja, ka zēns spētu viņu glābt. Viņš nekad nebija to darījis un nekad nedarīs.

– Kristīne, liecies gulēt! – mazā meitene pavēlēja.

Māte nekustējās. Viņa palaida mazās meitenes rokas locītavu, taču viņas labajā plaukstā vēl aizvien bija sažņaugti sērkokociņi. – Piedod, Abij, – viņa sacīja.

Mazās meitenes balss atmaiga. – Ej gulēt. Viss ir kārtībā. Es tev palīdzēšu.

– Par vēlu. – Māte nepakustējās. Viņas balss bija klusa, skumja. – Viņi zina, ko es izdarīju.

– Mammu...

– Man nācās tā rīkoties. Gan tu kādu dienu sapratīsi, bērns. Man nācās.

– Mammu...

Mazā meitene pastiepa roku. Taču bija jau par vēlu. Māte jau kustējās. Metās pie nodzeltējušajiem mežģiņu aizkariem. Atrāva vaļā sērkokociņu kārbiņu. Izrāva pirmo sērkokociņu no kartona cietuma.

– Nē, nē, nē! – Mazā meitene metās viņai pakaļ, ieķerdamās mātes pārmērīgi lielajā mētelī, cenzdamās sagrābt biezo vilnas audumu un atraut māti atpakaļ.

Viņas dejoja, virpuļodamas mēnesstaru kūļos, griezdamās

apkārt garajām, drebelīgajām ēnām, taču māte bija lielāka, ātrāka un stiprāka. Viņas māti dzina uz priekšu neprāts, bet mazās meitenes pusē bija vienīgi izmisums.

Pirmais sērkokciņš atdzīvojās kā skaists oranžas krāsas plankums tumsā.

Māte aprima, kā apbrīnodama savu sasniegumu.

– Vai nav fantastiski, – viņa nočukstēja.

Tad viņa meta sērkokciņu uz plīvojošā aizkara pusi. Šajā mirklī mazās meitenes vecākā māsa iznāca no dzīvojamās istabas ēnām un trieca ar misiņa lampu pa mātes pakausi.

Māte sagriļojās. Pacēla galvu. Māsa sita vēlreiz, šoreiz pa kreisajiem deniņiem. Māte sabruka gluži kā klints.

Senatnīgā lampa nokrita uz grīdas viņai līdzās, un ar vieglu šņākoņu mežģiņu aizkara mala iekvēlojās liesmās.

Mazā meitene vispirms metās pie aizkara. Viņa zvetēja pa to ar savām kailajām rokām, noplacinādama liesmas pret netiro sienu, sizdama tikmēr, kamēr, sprēgāšanai aprimstot, uguns tika apdzēsta un dega tikai viņas plaukstas.

Smagi elsodama, mazā meitene beidzot pagriezās pret māsu. Viņas abas atradās katra savā pusē mātes pakritušajam augumam. Mazā meitene palūkojās uz viņu, uz savu vecāko māsu. Vecākā māsa lūkojās lejup uz mazo meiteni.

– Kur tu biji? – mazā meitene ierunājās pirmā.

Māsa neatbildēja, un pirmoreiz mazā meitene ievēroja vēl kaut ko. To, kā māsa pētīja kreisos sānus. Kā viņas ziemas jakas pelēkais neilons bija uzziedējis tumšā plankumā.

– Mās-Māsa?

Mazās meitenes māsa saķēra sānus. Viņa izpleta pirkstus, un tumšais plankums izpletās lielāks, stiepdamies pāri jakas pelēkumam, nolaupīdams istabā iespīdējušo mēnessgaismu.

Nu mazā meitene saprata, kāpēc māsa nav viņu sagaidī-

jusi augšstāva kāpņu laukumīnā. Tāpēc ka māte bija pamodinājusi viņu vispirms. Aizvedusi viņu lejā vispirms. Ieklausījusies balsīs, kas viņai stāstīja, ko darīt ar vecāko meitu.

Mazā meitene vairs neko neteica. Viņa pastiepa plaukstu. Māsa to satvēra, sagriļojās un noslīga ceļos. Mazā meitene slīga viņai līdzī uz netirās virtuves grīdas. Viņas bija sadevušās rokās pāri mātes nekustīgajam ķermenim. Cik daudz reižu viņas bija kopā ielavījušās virtuvē, meklēdamas ēdamo, slēpdamās no mātes, tikai satikdamās, tikai pabūdamas kopā, jo karā ikvienam bija vajadzīgs sabiedrotais.

Mazā meitene nebija nekāda mulķe. Viņa zināja, ka māte dara pāri Mās-Māsei spēcīgāk un aizvien biežāk. Viņa zināja, ka Mās-Māsa samierinās ar sodu, jo tad, kad mātei uznāca kārtējā lēkme, kādam vajadzēja samaksāt. Tā nu Mās-Māsa bija krietnais kareivis, kas sargāja savu mazo māsiņu.

– Piedod, – Mās-Māsa tagad nočukstēja vienu vienīgu atvainošanās vārdu, vienu vienīgu nožēlas vārdu.

– Lūdzu, Mās-Māsa, lūdzu, – mazā meitene lūdzās. – Neatstāj mani... Es zvanīšu glābšanas dienestam. Palīdzība būs klāt. Tikai pagaidi. Pagaidi mani.

Par atbildi vecākā māsa sažņaudza viņas plaukstu ciešāk.

– Viss kārtībā. – Viņas elpa nāca pār lūpām viegliem uzplūdiem, kas atgādināja žagas. – Ikvienam reiz jāmirst, vai ne? Tikai drosmi. Es tevi mīlu. Tikai drosmi...

Vecākās māsas tvēriens atslāba. Viņas roka noslīga uz grīdas, un mazā meitene metās pie telefona, lai zvanītu uz 911, kā Mās-Māsa viņai bija mācījusi, jo viņas bija zinājušas, kādu dienu tiktāl nonāks. Viņas tikai nebija domājušas, ka tas notiks tik drīz.

Mazā meitene nosauca mātes vārdu un adresi. Viņa lūdza atsūtīt ātro palīdzību. Viņa runāja skaidri un bez emo-